

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๙

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนล้าลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง การแจ้งการเกิดและการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕

๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๙ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ด้วยสำนักทะเบียนกลางได้รับการหารือจากสำนักทะเบียนต่างๆ และสถานพยาบาลเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ การขอแก้ไขรายการในสูติบัตรเนื่องจากการแจ้งรายการบิดาหรือมารดาของเด็กไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงใน ขั้นตอนการฝากครรภ์ หรือในขณะที่ไปคลอดบุตรที่สถานพยาบาล ทำให้การออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. ๑/๑) มีความผิดพลาด และเมื่อเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลนำเอกสารดังกล่าวไปแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนจึง ทำให้รายการในสูติบัตรไม่ถูกต้อง ซึ่งข้อเท็จจริงจะปรากฏเมื่อบิดา มารดาหรือผู้ปกครองเด็กยื่นคำร้องขอแก้ไข รายการดังกล่าวนั้น นอกจากนี้ยังได้รับการร้องเรียนจากประชาชนผู้เดือดร้อนกรณีเจ้าหน้าที่สำนักทะเบียน ปฏิเสธคำร้องขอเพิ่มชื่อเด็กเข้าในทะเบียนบ้านตามกฎหมายของบิดา มารดา และแจ้งให้ผู้นั้นไปแจ้งการเกิด ณ สำนักทะเบียนที่เด็กเกิด โดยอ้างเหตุผลว่าเนื่องจากผู้ร้องมีหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. ๑/๑) ที่สถานพยาบาล ออกให้

สำนักทะเบียนกลางพิจารณาแล้ว เห็นว่าเพื่อให้การปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวข้างต้นทั้ง ๒ กรณีเป็นไปใน แนวทางเดียวกันทุกสำนักทะเบียน จึงขอชักซ้อมแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

กรณีแรก เรื่องการแก้ไขรายการที่ไม่ถูกต้องในสูติบัตรที่แจ้งการเกิดโดยเจ้าหน้าที่สถานพยาบาล เมื่อ นายทะเบียนได้รับคำร้องขอแก้ไขรายการบิดาหรือมารดาในสูติบัตรหรือทะเบียนคนเกิด ให้สอบสวนและบันทึก ถ้อยคำผู้ยื่นคำร้อง บิดาหรือมารดาของเด็กหรือผู้ปกครองของเด็ก เจ้าหน้าที่สถานพยาบาลผู้ทำหน้าที่แจ้งการเกิด เด็กคนดังกล่าว (เฉพาะกรณีสำนักทะเบียนที่รับคำร้องเป็นแห่งเดียวกับที่ออกสูติบัตร หรือสถานพยาบาลนั้นตั้งอยู่ ไม่ไกลจากสำนักทะเบียน) รวมทั้งเรียกตรวจสอบหลักฐานที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) เช่น ใบสำคัญการสมรสของบิดาและ มารดา ผลการตรวจพิสูจน์ดี เอ็น เอ เป็นต้น ถ้าปรากฏว่าสูติบัตรที่ขอแก้ไขนั้นมีรายการไม่ถูกต้องอันเกิดจาก ขั้นตอนของสถานพยาบาลที่ไม่ได้รับแจ้งข้อเท็จจริงจากผู้ป่วยหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้นายทะเบียนใช้อำนาจตาม มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ยกเลิกสูติบัตรและจำหน่ายทะเบียนคนเกิด ดังกล่าว โดยหมายเหตุว่า “ยกเลิกเนื่องจากการแจ้งรายการไม่ถูกต้อง ตามคำร้องที่.....ลงวันที่.....” แล้วแจ้ง

ผู้ร้องให้แจ้งการเกิดใหม่ นอกจากนี้ ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งสถานพยาบาลแห่งที่ออกหลักฐานหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. ๑/๑) เพื่อทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย ทั้งนี้หากสำนักทะเบียนที่รับเรื่องขอแก้ไขรายการในสูติบัตรไม่ใช่สำนักทะเบียนที่ออกสูติบัตรฉบับดังกล่าว เมื่อนายทะเบียนสอบสวนข้อเท็จจริงจนปรากฏแน่ชัดว่ามีการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแล้ว ให้แจ้งข้อเท็จจริงพร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักทะเบียนที่ออกสูติบัตรนั้นเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

อนึ่ง สำนักทะเบียนกลาง ได้แจ้งไปยังกระทรวงสาธารณสุขเพื่อขอประสานการปฏิบัติการนี้หญิงไปฝากครรภ์ หรือไปคลอดบุตรที่สถานพยาบาลโดยไม่มีหลักฐานแสดงตัวของตนเองและหรือสามี เมื่อเจ้าหน้าที่สถานพยาบาลได้ออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. ๑/๑) ขอให้หมายเหตุในเอกสารดังกล่าวว่า บิดาและหรือมารดาของเด็กไม่มีหลักฐานแสดงตัว และให้มอบหนังสือรับรองการเกิดแก่บิดาหรือมารดาของเด็กพร้อมแนะนำให้แจ้งการเกิดด้วยตนเอง เพื่อนายทะเบียนจะได้ตรวจสอบหรือสอบสวนข้อเท็จจริงในขั้นตอนการรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรได้อย่างถูกต้อง ฉะนั้นในส่วนของกรุงเทพมหานครและเทศบาลซึ่งมีสถานพยาบาลอยู่ในสังกัด ขอให้สำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องแจ้งประสานการปฏิบัติกับสถานพยาบาลในสังกัดเพื่อดำเนินการในลักษณะเดียวกันนี้ด้วย

กรณีที่สอง การปฏิบัติสำหรับบุคคลที่ไม่ได้แจ้งการเกิดและขอมือชื่อในทะเบียนบ้านนั้นสามารถดำเนินการได้ ๒ วิธีคือ (๑) โดยการแจ้งการเกิด หรือ (๒) โดยการเพิ่มชื่อ ซึ่งสำนักทะเบียนกลางได้เคยแจ้งหลักเกณฑ์การปฏิบัติไว้แล้วตามหนังสือ ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๔ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การปฏิบัติของสำนักทะเบียนมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ไม่ทำให้เกิดเหตุการณ์ปฏิเสธคำร้องของประชาชนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติม ดังนี้

๑. กรณีผู้ขอมือชื่อในทะเบียนบ้านเป็นผู้ที่เกิดในเขตพื้นที่ของสำนักทะเบียนที่ยื่นคำร้อง ไม่ว่าจะมีความหลักฐานหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. ๑/๑) หรือไม่ก็ตาม ให้ใช้วิธีการแจ้งการเกิดหรือแจ้งการเกิดเกินกำหนดสำหรับผู้ที่มิอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ส่วนผู้ที่มีอายุเกินกว่า ๑๕ ปีบริบูรณ์ ให้ใช้วิธีการเพิ่มชื่อโดยไม่ต้องออกสูติบัตร เว้นแต่ผู้ผู้นั้นจะมีความจำเป็นต้องใช้สูติบัตร ก็ให้นายทะเบียนรับแจ้งการเกิดเกินกำหนดได้ แต่ทั้งนี้ไม่ควรเป็นผู้ที่อยู่ในวัยที่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายแล้ว

๒. กรณีผู้ขอมือชื่อในทะเบียนบ้านเป็นผู้ที่เกิดในเขตพื้นที่สำนักทะเบียนอื่น ไม่ว่าจะมีความหลักฐานหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร. ๑/๑) หรือไม่ก็ตาม เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องแล้วให้อธิบายข้อแตกต่างของวิธีปฏิบัติระหว่างการแจ้งการเกิดและการเพิ่มชื่อให้ผู้ยื่นคำร้องทราบก่อน โดยเฉพาะประเด็นเรื่องหลักฐานสูติบัตร ซึ่งนายทะเบียนไม่สามารถออกให้ได้ตามกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ยื่นคำร้องได้รับทราบข้อมูลประกอบการตัดสินใจและหากผู้ร้องประสงค์จะใช้วิธีการแจ้งเกิด ก็ให้นายทะเบียนยกคำร้องโดยหมายเหตุไว้ให้ชัดเจนว่าผู้ร้องประสงค์จะแจ้งการเกิดแล้วให้ผู้ร้องลงชื่อไว้ในคำร้องด้วย แต่หากผู้ร้องประสงค์จะใช้วิธีการเพิ่มชื่อก็ให้นายทะเบียนดำเนินการให้ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้

อนึ่ง ในการรับแจ้งการเกิดเกินกำหนดหรือการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน หากนายทะเบียนพิจารณาหลักฐานพยานบุคคลและพยานเอกสารต่างๆ แล้วยังไม่สามารถพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลได้ ให้ใช้กระบวนการของประชาคมช่วยในการตรวจสอบและรับรองตัวบุคคลก่อนที่จะพิจารณาอนุญาต หรือไม่อนุญาตตามคำร้อง นอกจากนี้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่ประสงค์จะใช้วิธีการแจ้งการเกิด ขอให้สำนักทะเบียน

ดำเนินการสอบสวนบันทึกถ้อยคำพยานบุคคลที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในเขตสำนักทะเบียนซึ่งสามารถให้การยืนยันและรับรองตัวบุคคลที่จะแจ้งการเกิดได้ แล้วทำเรื่องแจ้งไปยังสำนักทะเบียนที่มีหน้าที่รับแจ้งการเกิดบุคคลดังกล่าวเพื่อเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาของนายทะเบียนผู้มีอำนาจหน้าที่ ซึ่งการอำนวยความสะดวกในกรณีนี้ให้ดำเนินการเมื่อประชาชนร้องขอหรือได้รับแจ้งขอความร่วมมือจากสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตรับผิดชอบถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว)

รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร. ๐-๒๗๕๑-๗๓๑๕-๖

โทรสาร ๐-๒๗๕๑-๗๓๓๘